

Dóna vida al bosc de ribera: projecte de caixes nius al torrent de la Betzuca

Dades generals:

IES de Sant Quirze del Vallès

Vallès Occidental

Neus Fígols Rusinés

sgvnatura@gmail.com

Dades de l'experiència:

"El Projecte de Caixes Niu al Torrent de la Betzuca té com a principal objectiu apropar als adolescents de Sant Quirze a l'espai natural que ofereix la Serra de Galliners i el torrent, incentivar el seu interès per la descoberta de la flora i fauna i involucrar-los en tasques de conservació i defensa del medi ambient".

No és possible defensar un entorn si abans no es coneix i per això és tant important aquest projecte. Ens hem reunit un dia a la setmana a les 12 del migdia amb el grup (alumnes, educadora ambiental i professors). Durant les primeres sessions es va fer una presentació dins d'un marc teòric de l'àmbit d'estudi, incidint en la importància ecològica de la Serra de Galliners com a connector biològic a escala global, en la seva diversitat de flora i fauna i les pressions en que es veu sotmès aquest entorn forestal. Els alumnes van identificar el foc i la pressió antròpica, sobretot urbanística, com els principals agents responsables de l'estructura del bosc actual. Després, ens vam apropar a l'àrea d'estudi a la zona del torrent de la Betzuca, a on van poder observar el projecte de SQVnatura per recuperar aquest espai fluvial.

A les primeres sortides per conèixer la serra i l'ecosistema fluvial vam poder comprovar que la massa arbrada present es troba força rejuvenida. Per tant, molts dels ocupants secundaris de cavitats naturals, com ara les mallerengues (*Parus sp*), el raspinell (*Certhia brachydactyla*), o el xot (*Otus scops*) tenen una disponibilitat molt baixa de cavitats on poder nidificar.

Com a tasca de conservació, doncs, es va proposar instal·lar diferents caixes niu, per oferir als ocells un lloc per nidificar i un refugi nocturn durant l'hivern. En concret, vam treballar tres espècies de mallerengues, uns ocells insectívors que habiten la serra i havien nidificat sense problemes a les caixes nius anteriorment.

Els alumnes van rebre unes sessions d'identificació d'aquests ocells, la importància que tenen el medi i van poder relacionar aquest marc teòric amb la disposició i característiques de les caixes. També vam estudiar el cicle reproductor dels ocells per deduir els mesos més importants per tenir les caixes penjades i poder-ne fer un seguiment. Es van tenir en compte aspectes físics com el plomatge, la mida i característiques dels ous i les femtes per poder identificar els rastres de les caixes.

Els alumnes van aprendre a les primeres sessions el maneig de les caixes niu, que es van col·locar en els llocs que ens semblaven més indicats. Un cop decidits, amb l'ajuda d'un GPS es va georeferenciar la seva localització en un mapa i es van enumerar. Durant l'època de cria (març-juny) es va fer un seguiment exhaustiu de les caixes: intentàvem identificar l'existència de mallerengues a prop dels nius i buscàvem les femtes de les cries a terra. A més, els alumnes van anar anotant una sèrie de paràmetres, que poden aportar informació molt bona sobre els aspectes reproductors d'aquestes espècies, així com l'èxit de les caixes i la valoració de la seva importància a nivell de conservació de les espècies. Es van anar anotant els resultats en fitxes.

La valoració de l'experiència ha estat molt positiva. Els alumnes han après moltes coses sobre la biologia de les mallerengues i la importància de la seva conservació pel bon funcionament de l'ecosistema. També han après a treballar en equip, coordinar-se, i sobretot, a ser responsables d'un projecte que pot tenir avantatges per l'entorn natural del poble.

A nivell curricular també han après a realitzar un treball de camp, una pràctica clau per la recerca en l'àmbit científic que consolidarà la seva formació i el seu aprenentatge a l'aula. A més, alguns alumnes continuaran l'experiència durant el crèdit de síntesi. Un dels inconvenients és que una hora setmanal era massa poc per totes les possibilitats que podia oferir el projecte. A més, que el curs escolar acabés al juny també ha estat un obstacle, hagués faltat més temps per poder analitzar la informació i definir una línia de recerca futura.

Redacció: Neus Fígols, setembre 2010

Aprenentatges que s'han donat:

Instal·lació i maneig de les caixes niu, identificació d'ocells de bosc de ribera, identificació de rastres, cicle biològic i ecologia de les mallerengues, reconeixement de les tasques de

conservació del torrent de la betzuca, maneig del GPS i georeferenciació, implicació en un treball de camp.

Descripció del servei:

Implicar la comunitat educativa en el seguiment i conservació de les aus. Implementar mesures per afavorir l'hàbitat d'algunes espècies d'aus, afavorint la seva nidificació, fomentant així la diversitat i la riquesa ornitològica.

Àmbits de servei: Medi ambient

Nivells educatius: Educació obligatòria

Edats dels participants: 14-16 anys

Data d'inici del projecte: Novembre 2009

Data de finalització del projecte: Juny 2010

Entitats que participen a l'experiència: Associació Sant Quirze Natura i IES Sant Quirze

[Més informació sobre aquesta experiència a l'arxiu/s:](#)

[Article diari Caixes niu.pdf](#)

Dades de contacte:

Adreça: C/ Barcelona, 40

Població: Sant Quirze del Vallès

Comarca: Vallès Occidental

Correu electrònic: sqvnatura@gmail.com

Web: <http://www.sqvnatura.org>